

LITERATUURVERZICHTEN

MEDEDELINGEN HYDROBIOLOGISCHE VERENIGING, vol. 2, 1968.

Higler, L.W.G. Makro-organismen in de Dodemanskisten op Terschelling. 10-19. Opnamen uit de jaren 1956, 1959, 1961, 1962, 1963 en 1965 werden getabuleerd. Mollusken: Radix ovata (1956), Physa fontinalis (1963 en 1965), Planorbis planorbis en P. vortex (1956), P. albus, P. crista en Pisidium sp. (1956, 1963, 1965). Toenemende recreatie oefent een ongunstige invloed uit op de fauna. Er konden correlaties worden gelegd tussen het voorkomen van soorten en het oeverprofiel en de mate van begroeiing.

Hartog, C. den. Een karakteristiek van het zoetwatergetijdengebied en de plaats van de Biesbosch in dit geheel. p. 173-182. Het zoetwatergetijdengebied (infrahalinium) is dat deel van de riviermond tussen het brakwatergebied en de uiterste grens van de invloed der getijden. Deze grens valt niet samen met een biologische grens. Het gebied wordt in drie zones verdeeld, die ook biologisch zijn te karakteriseren.

1. marginale zone met een gering aantal zouttolerante zoetwaterorganismen en verscheidene brakwaterorganismen; arm aan soorten (Pseudamnicola confusa).
2. Het zoetwatergetijdengebied in engere zin met een rijke zoetwater flora en fauna en een duidelijk brakwater element (Dreissena polymorpha, Potamopyrgus jenkinsi, Acroloxus lacustris, Lymnaea ovata, L. palustris).
3. De stuwzone met een arme zoetwater flora en fauna die niet verschilt van die der grote rivieren. Het brakwaterelement is weggevallen. (Ancylus fluviatilis, Lithoglyphus naticoides).

Ten westen van het infrahalinium treden dan nog op in het brakwatergebied: Alderia modesta, Limapontia depressa en Assimineia grayana.

DE KREUKEL - Orgaan van de malacologische werkgroep Amsterdam en Omstreken, vol. 5 (1): 1969.

Sliggers, B. vermeldt gegevens over de alikruik uit oude literatuurbronnen (T.C. Winkler, Gids op het strand. Haarlem, 1895) p. 3.

-----Analyse van een zeestermaag (p. 6-8, foto). Onderzocht niet de maag doch de maaginhoud van de zeesterren Astropecten irregularis (Noordzeestrand) 1 ex. en Astropecten aurantiacus (Granada, Middellandse Zee) 3 ex. Noemt de mollusken uit de maaginhouden.

Mienis, H.K. Acicula polita (Hartmann) en Isognomostoma isognomostoma (Gmel.) in Noordwest Duitsland p. 3. Antwoordt op een art. over mollusken in de Harz (Kreukel, 4(10) 1968) met gegevens uit H. Ant 1963. Over het voorkomen van Cepaea hortensis (Müller) en C. nemoralis (L.) in de Verenigde Staten van N. Amerika (p. 4). Antwoordt op een artikel Areaalvergroting bij Cepaea (Kreukel 4(10) 1968). C. nemoralis is uit Europa ingevoerd. C. hortensis zou in N. Amerika vanouds kunnen voorkomen daar de soort in het pleistoceen van Maine werd gevonden.

-----Malacologie in de winter (p. 4-5). Het verdient aanbeveling juist in de winter langs het stand te verzamelen en gruisonderzoek te doen. Opgave van in de winter gevonden soorten.

Karnekamp, C. Beveelt aan juist in de winter molshopen op slakken te onderzoeken (p. 6).

-----Wij stellen u voor. Serie. Ditmaal schets over het echtpaar C. Vriese-Hutteman te Diemen met foto.

VELD EN VITRINE (Fries Natuurhistorisch Museum, Leeuwarden). No. 37, dec. 1968.

Bauke van der Veen (p. 148) bericht over "De nieuwe activiteiten van het Schelpengroepje". Zeer summier, geen excursieresultaten. In februari of maart 1969 zal een weekend worden georganiseerd op Terschelling.

PROCEEDINGS OF THE MALACOLOGICAL SOCIETY OF LONDON vol. 38, 1968

Russel-Hunter, W.D. (et all.) p. 1-11. On the use of a "wet-oxidation" method for estimates of total organic carbon in mollusc growth studies.

Een colorimetrische methode van natte oxidatie wordt beschreven die voor mollusken absolute groeimaten kan leveren en daardoor gegevens kan verschaffen over biomass-productie.

- Eisaway, A.M. & A.E. Sorial. p. 13-26. The egg masses, development and metamorphosis of Strombus (Monodactylus) tricornis Lamarck.
De slak legt eieren van mei tot augustus met een top in juni. Eieren, deel van het legsel, veel verschillende ontwikkelingsstadia van het embryo, de larven en het jonge dier zijn afgebeeld.
- Allen, J.A. p. 27-40. The functional morphology of Crassinella mactracea (Linsley) (Bivalvia, Astartacea).
Van deze hoogstens 1 cm grote tweekleppige wordt de anatomie en de werking van het ciliën mechanisme van de organen in de mantelholte beschreven aan exemplaren uit Buzzards Bay bij Woodshole Mass. U.S.A., voorafgegaan door een kort systematisch overzicht. Veel morfologische kenmerken doen denken aan Lucinacea waardoor verondersteld wordt dat deze laatste groep primitiever is dan werd aangenomen. Figuren van schelp en anatomie.
- Baker, R.E. p. 41-54. The ecology of the wrinkled snail. Helicella caperata (Montagu) on the Braunton Burrows sand dune system.
Verspreiding, aantallen en jaarcyclus van H. caperata in dit natuurreservaat in N. Devon (Engeland) worden beschreven na observaties van oktober 1964 - okt. 1966. Eieren in nov. en dec. Grote sterfte onder pas uitgekomen dieren en bij volwassen dieren na het leggen van de eieren. Bij deze populatie varieert de voortplantingsperiode met de jaren. In 1964 en 1965 verschenen hoge pieken in juni en juli terwijl ook dec. 1965 een hoge piek vertoonde door het uitkomen van de in de maand daarvoor gelegde eieren. De april-mei generatie van 1964 en die van dec.-febr. 1965 '66 plantten zich eerst na 12 maanden voort. De april-mei generatie 1966 vertoonde reeds in de d.a.v. decembermaand geslachtelijke activiteit. De periode van eierleggen correleert met perioden van regenval en stemde overeen met het wegblijven van eieren van de april-mei generatie 1964 in het daaropvolgende droge najaar. Grafieken brengen de text in beeld.
- Marcus, E. & E. p. 55-69. On the prosobranchs Ancilla dimidiata en Marginella fraterculus. Dieren van Sao Paulo, Brazilië conchologisch en anatomisch beschreven. Tekeningen van schelp (A. dimidiata), dier en anatomie en radula van beide soorten. In beide soorten werd een lintworm gevonden (afgebeeld) die de slakken, die dode vis eten daardoor zouden kunnen oplopen. Ancilla verenigt in zich kenmerken van verschillende genera uit de Olividae. De assessorische klier van Marginella komt overeen met de gifklier van Toxoglossa en niet met de ongepaarde speekselklier van Oliva, Olivancillaria en Ancilla.
- Halton, D.W. & G. Owen. p. 71-81. The fine structure and histochemistry of the gastric cuticle of the protobranchiate bivalve Nucula sulcata Bronn.
Zure phosphatase, niet specifieke esterase en aminopeptidase activiteit zijn gevonden. De zure phosphatase activiteit stamt van de onder het elektronenmicroscop waargenomen microvilli in de chitineuze maagwand. 8 platen van histologische preparaten.
- Edmunds, M. p. 83-99. Opisthobranchiate Mollusca from Ghana. 19 soorten waren van deze kust bekend, 7 worden voor het eerst van hier beschreven waarvan 5 nieuwe soorten: Philinacea-Aglajidae-Chelidonura nyanyana n.sp.
Pleurobranchacea-Pleurobranchidae-Pleurobranchus areolatus Mörch,
Doridacea-Dorididae-Glossodoris elegantula (Philippi), G. ghanensis n.sp.
Discodoris tema n.sp., Dendrodorididae-Doriopsilla albolineata n.sp.
Eolidacea-Favorinidae-Favorinus ghanensis n.sp. 12 tekeningen van de dieren, radula en anatomie. Pleurobranchus areolatus nieuw voor de Oost-atlantische kust =? P. nigropunctata (Bergh) Z. Afrika; Glossodoris elegantula zeldzaam, was alleen bekend uit de Middellandse Zee.
- Clench, W.J. p. 101-102. Notes on species of Urocoptis described by George C. Spence. Type localiteit vastgelegd voor U. corpulenta en U. semi-colorata. Cuba.
- Crawford, G.I. p. 103-106. Obituary W.J. Rees D. Sc. 1913-1967 met lijst van publicaties.
- Mengin, D. p. 107-109. A new species of Chlamys (Lamellibranch) in the marine Aquitanian of La Nerthe, near Marseilles, France. Plaat met foto holotype fragment van Chlamys northensis n.sp. Mioceen.
- Evans, J.W. p. 111-119. Factors modifying the morphology of the rock boring clam, Penitella penita (Conrad, 1837). Beschrijving van variatie bij de rotsboorder (Pholadidae) welke variatie afhankelijk is van de hardheid van het substraat waarin geboord wordt. 4 foto's van schelpen en het jonge dier.
- Edmunds, M. p. 121-133. Acid secretion in some species of Doridacea (Mollusca) Nudibranchia. Lijst van soorten slakken die een sterk zuur (pH 1 of 2) als verdedigend agens afscheiden, zeer waarschijnlijk zwavelzuur. 5 tekeningen van histologische preparaten. Beschrijft zuurafscheiding van 5 soorten nudibranchia. Het zuur is waarschijnlijk anorganisch.
- Davies, J.D. p. 135-138. A note on the behaviour of the scaphopod Cadulus quadridentatus (Dall, 1881). Gedragswaarnemingen in het laboratorium aan dieren uit Bermuda. 3 tekeningen van het dier.
- Trueman, E.R. p. 139-151. A comparative account of the burrowing process of species of Mactra and of other bivalves. Beschrijvingen van het ingraven van M. corallina (tekening) en van M. glauca. Met grafieken.

- Struhsaker, J.W. & J.D. Costlow. p. 153-160. Larval development of Littorina picta (Prosobranchia, Mesogastropoda) reared in the laboratory. Afbeelding van larvale stadia met schelp. De ontwikkeling van de rechter tentakel tot een gespecialiseerd en vergroot zintuigorgaan werd niet eerder beschreven bij gastropoden. Waarschijnlijk is het een chemisch gevoelig zintuig van belang voor voeding, het testen van water en substraat en andere gedragingen tijdens het vrijzwemmende larve-stadium.
- Kress, A., p. 161-165. Trapania pallida sp. nov. (Opisthobranchia, Gastropoda) a genus new to Britain. Een zeenaaktslak uit de fam. Goniodorididae gevonden te Wembury. Tekeningen van dier en radula. In een tabel overzicht van alle soorten uit dit genus.
- Eames, F.E. p. 167. New name for Pakistan Eocene Turbonilla. Turbonilla (Terebronnilla) terebriformis Eames 1952 non Turbonilla ? terebriformis Smith, 1890; nuw benoemd T. (T.) corgani.
- Stephenson, J.W. p. 169-178. A review of the biology and ecology of slugs of agricultural importance. Ongunstig voor de land- en tuinbouw zijn Agriolimax reticulatus, Arion hortensis, Milax budapestensis, Arion fasciatus, A. intermedius en Milax sowerbyi. De eerste drie soorten vormen een plaag. Bericht over de levenscyclus, de grootte van landslakkenpopulaties, verspreiding en beweging, het milieu en bestrijdingsmiddelen. In grasland gaat de verspreiding van Agriolimax reticulatus samen met die van kropaar Dactylis glomerata. Noemt een aantal insecten die landslakken aanvallen en doden.
- Nair, N.B. & A.D. Ansell, p. 179-197. Characteristics of penetration of the substratum by some marine bivalve molluscs. Experimentele studie over het ingraven van een aantal marine tweekleppers. 10 Grafieken en 4 tabellen.
- Bayne, C.J., p. 199-212. Histochemical studies on the egg capsules of eight gastropod molluscs. Doorsneden van eikapsels. Histochemische studie gericht op aanwezigheid van carbohydraten, proteïnen, calcium en lipiden.
- Andrews, E.B., p. 213-232. An anatomical and histological study of the nervous system of Bithynia tentaculata (Prosobranchia), with special reference to possible neurosecretory activity. Anatomie en neurosecretorische activiteit van het zenuwstelsel. Anatomische tekeningen en tekeningen en fotos van histologische preparaten. Het zenuwstelsel wijkt in één opzicht af van het typische beeld bij Rissoacea; de innervatie van de penis geschiedt vanuit het rechter pleurale ganglion.
- Chatfield, J.E., p. 233-245. The life history of the helioid snail Monacha cantiana (Montagu) with reference also to M. cartusiana (Müller). De beide soorten kunnen 8 - 12 maanden oud worden. Bij een luchttemperatuur van 0° C of lager eten de dieren niet. Aan de voortplantingsperiode gaat een periode van hoge voedselopname vooraf. In de verschillende onderzochte populaties van 1964-1968 loopt de levenscyclus parallel. In Engeland wordt de mondrandverdikking gevormd in juni en juli; de late geboorten vormen de mondrand in oktober en november. Voornamelijk in de herfst worden eieren gelegd in vochtige rulle grond. Nog een legperiode ligt in de vroege zomer. Pas uitgekomen dieren dragen haartjes op de schelpen die bij M. cantiana langer aanwezig blijven dan bij M. cartusiana. De haartjes staan in een ruitvormig traliepatroon. Tekeningen van eieren en jonge dieren, histogrammen en grafieken.
- Matthews, H.R., p. 247-250. Mollusks found in the digestive tract of the fish Amphichthys cryptocentrus (Valenciennes, 1837). Deze vis van de kust van noordoost-Brazilië voedt zich in hoofdzaak met mollusken. Ongeveer drie jaar lang werd het spijsverteringskanaal van deze vissen onderzocht. In een lijst van 86 gastropoden en 5 tweekleppers wordt de talrijkheid van het voorkomen van de weekdieren aangegeven.
- Solem, A., p. 251-266. The subantarctic land snail Notodiscus hookeri (Reeve, 1854). (Pulmonata, Endodontidae). Schelp, radula en anatomietekeningen. Grafieken van maatvariatiën van de schelp op grond van 300 onderzochte dieren van de Kerguelen, Heard, Possession en het eiland Marion. Er is geen aanleiding ondersoorten te onderscheiden. Deze oceanische eilanden moeten de soort via vogels hebben ontvangen. Tasmaanse en Nieuw-Zeelandse genera zijn de naaste verwanten. Synoniemenlijst.